



به ناوی خوای به خشندهو میهربان

به ناوی گەله و
ئەنجومەنی نىشتمانىي كوردىستانى عىراق
ژمارەي دەرھىننان : ۱۲ :
روزى دەرھىننان : ۲۰۰۱/۱۰/۱۳

پشت بە حۆكمەكانى بىرگە (۱)ى ماددەي (۵۶) و ماددەي (۵۳) لە ياسايى ژمارە (۱)ى ھەموارکراوى سالى (۱۹۹۲) و ، لەسەر داواكىرىنى ئەنجومەنی وەزىران و ئەو ياساكارىيەش كە ئەنجومەنی نىشتمانىي كوردىستانى عىراق لە دانىشتنى ئاسايىي ژمارە (۵)ى رۆزى (۲۰۰۱/۱۰/۹) يىدا ئەنجامى داوهو ، بەپىّ ئەو دەسەلاتەش كە بىرگە (۳)ى ياسايى ژمارە (۱۰)ى سالى ۱۹۹۷ پىيمانى داوه ، بېپيارى دەرھىننانى ئەم ياسايىي خوارەمان دا :

ياسايى ژمارە (۱۳) سالى ۲۰۰۱ ياسايى سندوقى خانەنشىنى رۆزنامەوانانى كوردىستانى - عىراق

ماددەي يەكەم :

لەم ياسايىدا ، مەبەست لەم زاراوانەي خوارەوه ماناكانى بەرامبەريانە :

ھەریم : ھەریمى كوردىستانى عىراق.

رۆزنامەوان : ھەر ئەندامى ئىنتىمائى لە سەندىكاي رۆزنامەوانانى كوردىستاندا كردىبىتو ئىلىتىزامى خۆى بۇ بەجىھىنابى ، ئەوه دەگرىتەوه .

سندوق : سندوقى خانەنشىنى رۆزنامەوانانى كوردىستان.

دەستە : دەستەي سندوقى خانەنشىنى رۆزنامەوانان.

مافى خانەنشىنى : مۇوچەي خانەنشىنى.

سەندىكا : سەندىكاي رۆزنامەوانانى كوردىستانى - عىراق.

بەشى يەكەم دامەززانىن

ماددى دوووهم :

يەكەم : بە پىّ ئەم ياسايىه ، سندوقى بە ناوى (سندوقى خانەنشىنى رۆزنامەوانانى كوردىستان)

ئادەمەززىو، دەستتىيەك بە ناوى (دەستتەي سندوقى خانەنشىنى رۆزنامەوانان)-وھ بەپىوهى دەبات.

دوووهم : ئەم سندوقە شەخسىيەتى مەعنەويي خۆى ھەيەو مافى مولىكداربۇونى دارايى دەست ھەلگرو دەستت ھەلنهگر (المنقوله و غير المنقوله) ھەيەو ، سەرۆكى دەستتەكە يان ھەركەسى كە ئەو دەبات.



نۆیەم : دەرھێنانی رینمایی پیویست بۆ سانانکردنی ئیدارەی سندوقەکە.

بەشی دووەم حۆكمە داراییەکان

ماددەی پێنجەم :

داھاتى سندوقەکە لە مانە پیلک دیت :

١. ئابونەی بەشداربوونی روژنامەوانان.
٢. دەسنگە (منھ) و کۆمەکی حۆكمەتی هەریم.
٣. وەزارەتی روشنبیری رویزەی (١٠٪) لە مزو کریی ئەو ئیعلانانەی کە لە روژنامەو کەنالەکانی دیکەی راگەیاندنا بلاودەکریتەو بۆ سندوقەکە داده بپی.
٤. ئەو بپە پارەیەی کە ئەنجومەنی سەندیکا لە کوتایی هەموو سالیکدا لە پاکی پارەی حازرى سەندیکاکە بۆ سندوقەکەی داده بپی بە مەرجى لە رویزەی (٥٠٪) پارە حازر بە دەستەکە کە متر نەبی.
٥. دەسنگەو بە خەششی دارایی جۆر بە جۆر ، دواى رەزامەندی لایەنی پەیوهندیدار.
٦. ئەو پارەیەی کە سالانە، لەھەر روژنامەو ئازانسی دەنگوباس و دەزگایەکی راگەیاندنا وەردەگیری، ساھی چاپ کردن یان بلاوکردنەوەی یان دابەش کردن بن ، بە مەرجى لە هەزار دینار کە متر نەبی.
٧. داھاتەکانی وەبەرهانینی پارەی سندوقەکە.
٨. قازانجی ئەو بزاو و چالاکیيانەی کە دەستەی سندوقەکە بۆ بەرژەوەندی سندوقەکە دەیگیپی.
٩. هەر داھاتیکى دیکە کە موستەھەقى سندوقەکە بیت.

ماددەی شەشم :

بۆ دەستە هەیە داھاتەکانی سندوق بەم شیوەیەی خوارەوە وەبەر بھیننی.

١. دانانی لە یەکیلک لە بانکەکانی هەریم بە گویەرەی ئەو رویزەو سوودانەی کە بپیار دراوە.
٢. کپین و فرۆشتنى بەشەکان (الأسمەم) و سەنداتى دارایی حۆكمەت.
٣. قەرزدان بە قازانج بە دەزگا رەسمیو نیمچە رەسمیيەکان بە زەمانەتی یەکیلک لە بانکەکان کە ماوەکەشی لە سی سالى تىپەرنەکات.
٤. وەبەرهانینی مال و مولکی دەست هەلگر و دەست هەلئەگری سندوقەکە.

ماددەی حەوتەم :

ئەشەرت و شرووتى بەشداربوونی روژنامەوان لە سندوقەکەدا : کوردستان

- أ. دەبی ئەندامى سەندیکاى روژنامەوانانی کوردستان بی.
- ب. نابی کە وتبیتە ژیئر پکیفی حۆكمەکانی یاسای خانەنشینى یەکی دیکە یان سندوقیکى خانەنشینى یەکی دیکەوە.



ج. تەمەنی لە (٥٠) پەنجا سال تىپەپى نەکردى، تەنیا ئەوانە نەبن كە ئەندام بۇنىيان لە سەندىكا پىش بەكارخىستنى ئەم ياسايىھ چەسپاوه.

ماددهى ھەشتەم :

١. رۆژنامەوان دەبى ئابۇنەسى سالانە خۆى ، ھەمووى بە جارى ، بەرلە كۆتايى دوا مانگى ھەموو سالى بىدات و ، ئەگەر لە وادەمى مۇستەھەقى خۆى ترازاو نەيدا ، ئەوه ، لە بارەدا رىزەرى (٥٠٪) ئابۇنەسى سالانەكەى دەخرىتە سەر.
٢. ئابۇنە بەشداربۇونى سالانە (٦٠) شەست دىنارە.
٣. ھەر دەزگايىھى رۆژنامەوانى يان راگەياندىن كە رۆژنامەوان كارى تىدا دەكا ، پىويىستە سالانە دوو قاتى ئابۇنەسى سالانەكەى ، بىدات بە سىندوقەكە ، بە مەرجى شەرت و شرووتى بەشداربۇونى بوبى.
٤. ھەر رۆژنامەوانى بەشداربۇوبى و ئابۇنەسى سالانەكەى كە كەتووەتە سەرى نېدابى يان ئابۇنەسى سالانى پىشىرى نەدابى ، دىسەندىكا ناشى ناسىنامەكەى بۇ تازە بكتەوه.
٥. رۆژنامەوانى حوكىمەكانى بىرگە (٤) بىگرىتەوە ، دەبى ئەو ئابۇنەنى كە لە سەرى كەلەكە بوبو نەيداوه ، لە ماوهى يەك سالدا ھەمووى بە چەند قىيىتى بىداتەوه.
٦. ئەگەر رۆژنامەوان موددەو ماوهى ھەلسۈرپەندى دىكەى پىشەكەى بوبى و ، بۇ مەبەستى خانەنشىنى بۇي حساب كرابى ، دەبى بە پىيى حوكىمەكانى ئەم ياسايىھ ئابۇنە بەشداربۇونى ئەو موددەو ماوهىيەش بىدات.

بەشى سېيەم

حالەتكانى مۇستەھەقى بۇونى مۇوچەي خانەنشىنى

ماددهى نۇيىم :

رۆژنامەوان لەم حالەتanhى خوارەوەدا مۇستەھەقى مۇوچەي خانەنشىنىيە :

١. ئەگەر ماوهىيەك كە لە (٢٥) سال كەمتر نېبى پىشەكەى كردى، سا ئەو ماوهىيە سەرۇمپ (دائىم) بوبى يان پچىر پچىر.
٢. ئەگەر (٦٢) سال تەمەنی بەسەر بىردى و بە خزمەتى رۆژنامەوانىيەوە ماوهىيەكى لى بەسەر بىردى لە (٢٠) بىيىست سال كەمتر نېبى.
٣. ئەو كەسەي ئەو دوو بىرگەيەي سەرەوەي ئەم ماددهىيە بىگرىتەوە ، مافى خانەنشىنى تەواوى دەكەۋى.

ماددهى دەبىم : رۆژنامەي وەقایعى کوردستان

رۆژنامەوان شايىستەي تەواوى مافەكانى خانەنشىنى :

www.mojkurdistan.com

يەكەم : ئەگەر رۆژنامەوانى لە كاتى كاروپىشە رۆژنامەوانى يەكەيداوه بەو ھۆيەوە ئەمرى خوا بكا يان شەھىد بىرى ، ئەوه لە بارەدا خاۋوخيّزانى مۇستەھەقى مافى خانەنشىنى دەبن.



دوروهم : ئەگەر لە کاتى کاروپىشە رۆژنامەوانى يەكىيادو بەو ھۆيەوە دوچارى پەككەوتەيى بۇو و ، بە تەواوى و بەردەوام لە کاروپىشە رۆژنامەوانى يەكەت خست ، بە مەرجى بېيارى لىزىنەيەكى پزىشكىي پىسپۇرۇ رەسمىي بۇ دەرچۈوبى.

ماددهى يازدە :

رۆژنامەوانى ئەگەر دوچارى نەخۆشىيەك هات و بە بېيارىكى لىزىنەيەكى پزىشكىي پىسپۇرۇ رەسمى دەركەوت كە لە کاروپىشەي بەردەوامى رۆژنامەوانى كەوتۇوه ، ئەو خانەنشىن دەكرىو ، بە پىي ئەمانەي خواهروه مافى خانەنشىنى پى دەدرى :

- ماوهى خزمەتى رۆژنامەوانى يەكەت چەند مانگ بۇوبى ، هەر مانگە موستەھەقى (٢,٥٠٠) دوو دینارو نيوه ، مانگى نا تەواويشى بە مانگى تەواو بۇ حساب دەكرى بۇ مەبەستى خانەنشىنى ، بە مەرجى لە دوو سەدو پەنجا دینار كەمت نەبى.
- ئەگەر رۆژنامەوانى خانەنشىن ئەمرى خوا بکات ، ئەو له و بارەدا ، مافى خانەنشىنى يەكەت ، لە رۆزى مەرگىيەوە دەچى بۇ خاوخىزىانى و لم حالەتەدا دەقى حوكىمەكانى ياسايى كارپىكراوى خانەنشىنى مەدەنلىي بەسەردا دەخرىتەكار.

ماددهى دوازدە :

ئەگەر رۆژنامەوان ئەمرى خوايى كىدو ، ماوهى ئىقراڭراوی ھەلسۇراندىن كاروپىشەكەت تەواو كردىبوو يان بەپىي خزمەتى ئىقراڭراو تەمەنى ياسايى خانەنشىنى تەواو كردىبوو ، يان تەواو نەكىرىدىبوو ، ئەو بەپىي حوكىمەكانى ئەم ياسايىه مۇوچە خانەنشىنى بۇ خاوخىزىانى دەپەرىتەوە.

بەشى چوارم مافەكان و خزمەت

ماددهى سىيارزدە :

- ئەگەر شەرتۇشۇوتى تەواوى ھەبى ، ئەوا سندوق (٧٢٠) دینار مۇوچە خانەنشىنى ، مانگانە ، بە رۆژنامەوان دەدا.
- ئەو مافە خانەنشىنىيە بە پىي ئەم ياسايىه دراوه ، لەگەل ھىچ مافىكى خانەنشىنى دىكەدا كە ياسايىه كى خانەنشىنى دىكە يان سندوقىكى خانەنشىنى دىكە پىي دابى ناشى كۆبۈرىتەوە لە دوو لايەنەوە مافى خانەنشىنى وەربىگى.

ماددهى چوارم :

ئەو ماوهو موددەتاناى خوارەوە ، بۇ خانەنشىنى بە خزمەت دادەنرىن :

- ماوهى نەخۆشى و (اصابەت) كە رۆژنامەوانى لەكارخىستىن وله سى سال زىاتر نەبى و بېيارى لىزىنەيەكى پزىشكىي پىسپۇرۇ لەگەل بى.
- ماوهى بەندى (حەپسى) كە بە بېيارى حوكىمە بەسەر رۆژنامەواندا دەرچۈوبى و ئازادىي لى بەرەست كردىي يان ماوهى گىتنى يان دەست بەسەر كردىنى كە ھۆزى سىياسىيان بۇوبى و لە بەرەنەندى بالاى گەل و فىدرالىزمى ھەر يەمى كورستان لايىن نەدابى.



سی‌یه‌م : ئەو کەسەی ناره‌زایی بخاتەبەردەمی ئەنجومەنی تەدقيق کردن (٥٠) پەنجا دینار تەئمیناتى لىغۇرەردىگىرى ، پاشان ئەگەر ناره‌زایي يەكەی لەجىئى خۆى بۇو ، ئەوھ (٥٠) پەنجا دینارەكەی پىئىدەدەنەوە .

بەشى پىنچەم حوكىمە گشتىيەكان

ماددهى ھەزىزە :

١. ناوى رۆژنامەوانەكە لەتۆمارى سەندىكاي رۆژنامەوانانى ھەريمەوە دەگوازىتەوە بۇ تۆمارى رۆژنامەوانە خانەنىشىنەكان .
٢. رۆژنامەوان ، كەبىيارى خانەنىشىنېيەكەي خۆى وەرگرت ، ئىدى دواى (٣) سىئمانگ لەوەرگرتىنى بىيارەكە پىويىستە دەست لەئىش و كارى رۆژنامەوانى ھەلبگىرى ، خۆئەگەر سەرپىچىي كىد ، ئەوا ئەنجومەنی سەندىكاي رۆژنامەوانانى كوردىستان ئىنزارى دەكاكەواز لەو سەرپىچىي بەھىنى ، خۆئەگەر ھاتتو ئەم جارەش وازى نەھىنا ئەوا ، لەوبارەدا مۇوچە خانەنىشىنېيەكەي دەوەستى تاماوهىيەك كەئەنجومەنی سەندىكا ئەو ماوهىي دىاردەكاكا .

ماددهى نۇزىدە :

ئەگەر رۆژنامەوانەكە خۆى ياخىلى لە خاۋوخيزانەكەي دواى مردى خۆى لەوەرگرتىنى مۇوچەكە دابپا يان نەھات و داواى مۇوچە بۇ بىرينهوھى نەكىد و دوو سالىشى زىاتر بەسەر داچۇو ، ئەوھ ، لەو بارەدا مافى ئەوھى ذىيە داواى مۇوچەي ئەو ماوهىي بىكەت كەدواكەوتۇوھ مەگەر بىيانووی بەجىئى ھەبى بۇ ئەو دواكەوتىنى ، دواكەوتىن لەپىشكەشىرىنى بەلگەنامەو مەعلومات بەدەستەي سەندوق بەپىئى ئەم ماددهىيە بەدابپان لەداواكىدىن لەقەلەم دەدرى .

مادده بىست :

ھەردەقى پىچەوانەي حوكىمەكانى ئەم ياسايىھ بىت ، ناخرىتەبەركار .

مادده بىست و يەك :

پىويىستە ئەنجومەنی وەزىران حوكىمەكانى ئەم ياسايىھ بىخەنە بەركار .

مادده بىست و دوو :

ئەم ياسايىھ لەرۆژى بلاۋىرىنەوەي لەوهقائىعى كوردىستاندا دەخرىتە بەركار .

ئەرشىفى رۆژنامە ئەنجومەنی نىشتمانىي كوردىستانى عىراق

www.mojkurdistan.com